

Af Camilla Alfthan

AFRIKAS JUVELER

AFRIKAS STORSLÅEDE NATUR OG DYRELIV INSPIRERER IKKE KUN DE STORE MODEHUSE. EN NY GENERATION AF BÆREDYGTIGE LUKSUSMÆRKER VOKSER FREM PÅ DET AFRIKANSKE KONTINENT. VI HAVDE NOTESBLOKKEN FREMME, DA DE HOLDT TRÆF UNDER EN KONFERENCE I ROM.

MEGET ER SKET, siden Karen Blixen rejste ned til sin afrikanske farm via Jean Patous 'couture atelier' i Paris for at få syet en ny garderobe. I dag rejser modeskabere som Vivienne Westwood og Stella McCartney i baronessens fodspor til Kenya for at søge inspiration i de lokale håndværkstraditioner. Måden, afrikanerne skaber mode på, er nemlig helt speciel.

Millioner af mennesker lever for mindre end 11 kr. om dagen, og derfor er der intet spild.

Alt bliver genbrugt, om det så er de gamle whiskylabels, som den nigerianske kunstner El Anatsui bruger til sine vægtæpper, eller de kasserede bildæk, som afrikanerne laver sandaler af, hvilket har givet inspiration til Vuittons designer Kim Jones.

Lædervarehuset Hermès har været i Afrika i årtier. Familiens tidligere overhoved, den meget afholdte Jean-Louis Dumas, plejede altid at sige, at verden er delt op i to. Han mente ikke rig og fattig, men dem, som kan skabe ting med hænderne, og dem, som ikke er i stand til det. Da Dumas i 1990'erne besøgte et børnehjem og så en talentfuld piges tegninger, bad han hende om at designe

CRS-værdierne er i højsædet hos Edun og bevis på, at bæredygtighed kan være både sexet og elegant. Tøjet er sourcet over hele det afrikanske kontinent. Jeanskollektionen er lavet i Uganda i samarbejde med Diesel-grundlæggeren Renzo Rossi.

Taskerne er lavet af afrikanske materialer og eksotiske skind fra bl.a. krokodiller og strudse.

to tørklæder. I dag er tørklæderne blevet klassikere.

Selvom Hermès slår på tromme for håndværkstraditioner, som er made in France, vender de også blikket ud, når det gælder specielle produkter. Det samme gør en række andre europæiske modehuse.

Et forheksende kontinent

Handel i stedet for velgørenhed er således den røde tråd, når det gælder den irske rockstjerne Bonos modehus, Edun, som han for snart ti år siden grundlagde med sin barndomskæreste Ali Hewson. U2-forsangeren blev besat af kontinentet, efter at han under en turné mødte præsident Nelson Mandela og ærkebiskop Desmond Tutu.

"Begge bad mig om at bruge mit navn til at gøre opmærksom på nogle af de løsninger, der var på afrikanernes problemer. Tutu var specielt insisterende. Hvis jeg ikke hjalp, kom jeg ikke i himlen," fortæller Bono, da han præsenterer mærket Edun med sin hustru under en konference i Rom.

"Ali ønskede, at Afrika skulle genvinde sin position inden for produktionen af bomuld. Kontinentet er forheksende – menneskene, landskaberne ... Der findes ikke noget mere romantisk. Baggrundshistorien er så vigtig for os, eftersom vi

grundlagde Edun med respekt for materialerne og dem, der skaber dem.

I 2008 skabte vi en produktion i Uganda i et område, der var ødelagt af krigen. Vi startede med 500 landbrugsfamilier. Nu har vi 8.535 familier, som producerer for os," fortsætter Bono, som sammen med Ali senest har lanceret jeanslinjen Made in Afrika med Diesel-grundlæggeren, Renzo Rossi.

Fusionsmode

Vuittons herretøjsdesigner Kim Jones er opvokset i Kenya, hvor hans far var geolog. Sammen tog de ofte på lange rejser gennem kontinentet, der ifølge Jones er et af de mest varierede og inspirerende, som overhovedet findes.

Det ene øjeblik er man i ørkenen, det andet er man i en naturpark, og ti km senere i Wadibjergene med alpint landskab. Menneskene er også noget helt specielt.

"Selvom en masaikriger ikke bærer tøj, er han udsmykket fra top til tå. For mig er en afrikaner noget af det mest sofistikerede, når han gør et skræddersyet jakkesæt til sit eget og binder et tørklæde omkring det. Der er en stolthed omkring deres kulturelle arv. Detaljerne og perfektionen i håndarbejdet har altid fascineret mig, og det samme har dyrelivet. Hvis jeg ikke var blevet designer,

Edun blev grundlagt i 2005 af Ali Hewson og U2-sangeren Bono, og modehuset indgår i dag i den globale luksuskoncern LVMH.

var jeg blevet zoolog," siger Jones, som ofte reproducerer dyrenes farver eller træk til sine kollektioner. En afrikansk antilope har således været inspiration for adskillige vinterfrakker.

"Foreløbig har jeg været i mindst 20 lande: Botswana, Namibia, Malawi ... Det er først, når man rejser rundt, at man indser, hvor stort kontinentet i virkeligheden er. For mig er der tale om fusionsmode med forskellige håndværk fra forskellige afrikanske lande."

Fra pelse til skrald

Ilaria Venturini Fendi fra den berømte Fendifamilie, hvis pelse er blevet designet af Karl Lagerfeld i et halvt århundrede, har skabt sin egen kollektion af tasker, der laves i Uganda og Kenya. Carmina Campus hedder taskerne, der er baseret på genbrugt skrald – fra gamle flysæder og PVC-gulve til brugte safaritelte. Kollektionen sælges i Fendis egen butik, Re(f)use, der ligger i Rom.

Selv den tidligere amerikanske præsident George H.W. Bush har et barnebarn, Lauren, som skaber chikke indkøbstasker i Afrika. Feed hedder brandet, hvis tasker er inspirerede af de madsække, som nødhjælpsorganisationerne sender afsted. Når man køber en taske til 80 dollars, betaler man samtidig skolemad for et barn i et helt år.

Ved købet af FEED-taskerne betaler man for gratis måltider til udsatte børn.

En Feed Kenya Purse med håndbroderede perler koster 150 dollars, og med købet er man samtidig med til at give 50 skolemåltider i Kenya.

Lauren blev for tre år siden gift med Ralph Laurens søn, David. Med Feed har hun skabt produkter til mærker som Gap, Tory Burch og Rugby Ralph Lauren.

”Der findes 350 mio. børn i verden, som ikke får nok at spise, og derfor ville jeg gøre noget,” fortæller Lauren, hvis syersker bl.a. tæller en gruppe med hivsmittede kvinder, der forsørger deres familier ved at skabe håndvævede produkter. De perlebroderede logoer skabes i Kenya af unge fra en døveskole. Da tørken har ødelagt landbruget, er det deres eneste indtægtskilde.

”Forbrugerne er blevet aktivister igennem deres indkøb. De lønner dem, som er socialt bevidste, og straffer dem, som ikke er det. Jeg rejste første gang til Afrika som FN-talsmand, da jeg gik på college og endnu ikke vidste, om jeg skulle beskæftige mig med mode eller velgørenhed. Med Feed endte jeg med at kunne kombinere begge ting. For mig er ægte luksus et hjemmelavet måltid med de bedste ingredienser eller en ferie på et sted, der tager vare på naturen. Jeg kalder det for ydmyg luksus,” fortæller Lauren Bush Lauren.

Præsidentfruens afrikanske designer

Hvorvidt befolkningen i Nigeria deler samme opfattelse, er uvis. Det italienske Vogues chefredaktør, Franca Sozzani, har i årevis promoveret afrikansk mode, men da hun landede i lufthavnen i Nigerias hovedstad, Lagos, havde hun aldrig før set så mange privatfly.

Med 165 mio. mennesker er landet tre gange så stort som Sydafrika, og en ny

Lauren Bush Lauren grundlagde Feed i 2007 med målet “at skabe gode produkter, der er med til at brødføde verden”. Brandet, som hun definerer som “social business”, har indtil videre finansieret mere end 75 millioner måltider i hele verden, og det har hjulpet 3,5 millioner børn med at få A-vitaminsupplement igennem UNICEF. Feed-produkterne kan købes på www.feedprojects.com.

middelklasse er på vej. Oven i det ligger befolkningen fra det olierige land på en femteplads blandt de mest storshoppende nationer i Londons luksusforretninger.

Der findes dog ikke én eneste luksusbutik i Lagos. Blandt unge designere er det også de færreste, som ved, hvordan man syr en kjole.

Den lokale designer Duro Olowu har således ikke engang åbnet butik, da han ikke synes, at det er passende at sælge tøj, der koster lige så meget, som de fleste tjener på et helt år. Olowu sælger i London og New York, hvor han bor i dag. En af hans kunder er den amerikanske præsidentfrue, Michelle Obama.

Fra apartheid til mode

I Sydafrika er det Mercedes-Benz, som sponsorerer de årlige modeuger. Begivenheden er et af de helt store tilløbsstykker og lanceret af en tidligere kvindelig læge, Precious Moloi-Motsepe. Igennem sit job kunne hun se, hvordan manglende jobmuligheder og sygdom holdt hendes folk tilbage.

Da moden er en kæmpe industri, skabte hun derfor et firma, der promoverer de lokale designere. Målet var ikke blot at skabe jobs, men også at rebrande hele Afrika.

Fast Track hedder de shows, der de seneste år har promoveret flere end 100 unge navne.

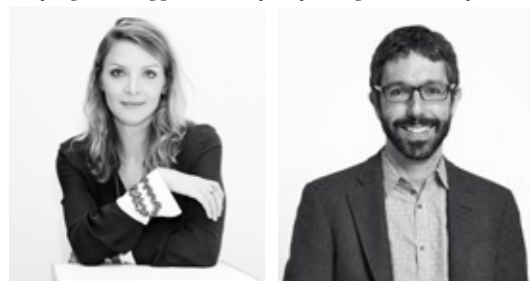

Da Kristy Caylor og Paul van Zyl for et par år siden lancerede Maiyet under den parisiske modeuge, blev mærket udråbt til et af modeverdenens mest spændende brands, da det tager hånd om uddøende håndværk verden over. Meget produceres i Afrika, hvor de to stiftere hjælper med at støtte og udvikle lokale kunsthåndværk som f.eks. perlebroderi.

Okapiantilopens horn har givet inspiration til **Okapi**, der er Afrikas første luksusbrand. Huset er grundlagt af Hanneli Rupert, som er opvokset i luksusbranchen. Hendes forældre ejer Richemontkoncernen!

Maiyetgrundlæggerne Kristy Caylor og Paul van Zyl

Noget tyder på, at afrikanerne har lært af fejltagelserne i Fjernøsten. Den generelle holdning er nemlig, at masseproduktion er uden sjæl, mens bæredygtigheden er alfa og omega.

Afrikanerne mener således, at mennesket skal leve med naturen på samme måde som et træ eller et dyr. Med et overflødigshorn af forskellige håndværk og råvarer som guld og platin er luksus en logisk vej, fortæller hun.

Fra luksusure til eksklusive tasker

En af dem, som har skabt et afrikansk luksusbrand, er Hanneli Rupert, som er opvokset i Sydafrika. Den blonde kvinde kommer fra Richemontfamilien, som gør sig i eksklusive ure. Det var VM i fodbold i Sydafrika i 2010, der kickstartede en kreativitet blandt de lokale designere, fortæller hun.

Med Okapi har hun valgt at fremstille tasker i eksotiske skind. Omdrejningspunktet er okapiantilopen, hvis horn er en talisman for de lokale og et stærkt symbol, der dingler fra taskernes hanke.

”Jeg følte, at vi afrikanere ofte misforstås ude i verden, og derfor ville jeg vise det bedste med et luksusprodukt, der er

100 procent skabt i mit hjemland. Samtidig ønskede jeg at skabe nye arbejdspladser,” fortæller Rupert, som desuden har åbnet et stormagasin med afrikanske mærker i Johannesburg.

Et andet modehus, der er bygget med idealisme, er Maiyet, der debuterede under modeugen i Paris i 2012. Kollektionerne er skabt af sjældne håndværk fra hele verden – fra tusind år gamle traditioner af vævet silke til broderier fra Mogulimperiet og håndmejslet horn fra Kenya.

Initiativtager er den sydafrikanske menneskerettighedsadvokat Paul van Zyl. I tiden efter apartheidstyret var han med til at opklare forbrydelser, der var begået mod befolkningen. I dag bruger han sine erfaringer i modeverdenen. Idéen er at hjælpe lande med social uro med at opnå fred og velstand igennem arbejde. Ud over at vise sjældne håndværk er den grundlæggende idé at arbejde med virksomheder, der har en stabiliserende effekt i de pågældende lande.

”Hvis man ikke promoverer entreprenørånden og giver folk chancen for at skabe ting, kommer landene aldrig ud af deres problemer,” hævder Paul van Zyl.

Bæredygtigt budskab

En logisk tanke er, at moden blot har bevæget sig derhen, hvor produktionen er billigst. Men dette er ikke tilfældet, forsikrer den britiske designer Vivienne Westwood.

”Handel giver folk kontrol med deres egne skæbner. Velgørenhed har den modsatte effekt, da den gør folk afhængige,” siger designeren, som især er optaget af den forurening, som modebranchen er skyld i.

”Siden renæssancen har mennesket været det vigtigste væsen på Jorden, og vores civilisation er i dag baseret på dette forhold. Vi producerer meget mere, end vi behøver, og vi har altid bevæget os frem uden at tænke på følgerne af vores affald. I stedet skal vi fokusere på kvalitet. Tingene skal koste det, de er værd. Omkostningerne ved at producere billigt er for høje i længden, da det går ud over miljøet. Da vi gik ind i Afrika, var det ikke for at producere billigt, men for at producere bæredygtigt,” siger Westwood. ---